

صاحب امتیاز و مدیر مسئول: محسن ارجمند

سر دبیر: حبیب‌الله قاسم‌زاده

زیر نظر هیئت تحریریه

مسئول اجرایی: الهام اشتاد

طراحی جلد: فاطمه پاشاخانو

مسئول هنری و صفحه‌آرا: پرستو قدیم‌خانی

مسئول فروش و اشتراک: حسین افشار

بها: ۳۵۰۰ تومان

دفتر نشریه و مرکز فروش:

تهران، بلوار کشاورز، بین خیابان

کارگر و ۱۶ آذر، پلاک ۲۹۲

تلفن: ۸۸۹۷۷۰۰۲ - ۸۸۹۷۹۵۴۴

Email: baztabedanesh@yahoo.com

بازتاب

نشریه‌ای درباره شناخت، مغز و رفتار

دوره ششم، پاییز و زمستان (۱۳۹۰)، شماره‌های ۲۱ و ۲۲

هیئت تحریریه

دکتر محمدرضا باطنی

زبان‌شناس

دانشگاه تهران

دکتر خسرو پارسا

جراح مغز و اعصاب

دکتر بیژن جهانگیری

فارماکولوژیست

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دکتر احمد جلیلی

روان‌پزشک

دانشگاه علوم پزشکی تهران

حسین حسین‌خانی

نویسنده و ناشر

دکتر محمدرضا زرین‌دست

فارماکولوژیست

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دکتر ونداد شریفی

روان‌پزشک

دانشگاه علوم پزشکی تهران

غلامحسین صدری‌افشار

نویسنده و مترجم

دکتر اصلان ضرابی

روان‌پزشک

دکتر جمال عابدی

روان‌شناس

دانشگاه کالیفرنیا، دیویس

دکتر محمود عبادیان

استاد فلسفه و ادبیات

دانشگاه علامه طباطبائی

دکتر حسن عشابری

روان‌پزشک

دانشگاه علوم پزشکی ایران

دکتر رامین مجتبابی

روان‌شناس و روان‌پزشک

دانشگاه جازن هاپ‌کینز

دکتر آذرخس مگری

روان‌پزشک

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دکتر غلامرضا میرسپاسی

روان‌پزشک

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دکتر عبدالرحمن نجل رحیم

نورولوژیست

دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

دکتر تورج نیرنوری

جراح مغز و اعصاب

دکتر رضا نیلی‌پور

زبان‌شناس

دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی

فهرست:

- ۳ ..... سخن سردبیر .....
حبیب‌الله قاسم‌زاده
- ۵ ..... کاربرد زبان طبیعی و تفاوت‌های فردی: انگشت‌نگاری زبان‌شناختی .....
علی عیسی‌زادگان
- ۱۳ ..... نگاهی بر مؤلفه‌ها و مدل‌های شناختی اختلال اضطراب اجتماعی .....
زهرا طاهری‌فر
- ۲۳ ..... درد مزمن از دیدگاه درمان مبتنی بر پذیرش و پای‌بندی .....
فاطمه مسگریان، محمدعلی اصغری‌مقدم
- ۲۸ ..... نوزادان تحت مراقبت .....
آن جانسون / ترجمه و تدوین: اکرم خمسه
- ۳۱ ..... مفهوم اختلال روانی / روان‌پزشکی. از DSM-IV تا DSM-V .....
د. ج. استاین و همکاران / ترجمه الهام اشتاد
- ۳۷ ..... تجربه نزدیک به مرگ: مسأله‌ای عصب‌شناختی .....
نوشین مجلسی، فرشید مرادیان
- ۴۱ ..... دیوید اورت رومل‌هارت .....
اکرم خمسه
- ۴۵ ..... پرسش و پاسخ .....
ژان پیازه / ترجمه و تدوین: حبیب‌الله قاسم‌زاده
- ۵۵ ..... معرفی کتاب: تئوری انتخاب: درآمدی بر روان‌شناسی امید .....
ویلیام گلسر

سخن سردبیر

سخن سردبیر این شماره را به استاد فرهیخته آزاده، زنده‌یاد، دکتر اصلان ضرّابی (۱۳۹۰-۱۳۰۷)، اختصاص می‌دهم.

دکتر اصلان ضرّابی، از نسل فرهیختگان آزاده یا آزادگان فرهیخته بود. از اندیشیدن، گوش دادن، سخن گفتن، و البته مطالعه و خواندن خسته نمی‌شد. نواندیش و نوگرا بود. امید به آینده داشت و مدام در حال کاشتن بذر امید در دل تردیدمندان و تازه‌کاران بود. اهل جدل بود و بحث. فرهنگ و گوشه‌های آشکار و پنهان و پیدا و ناپیدای آن را به‌خوبی می‌شناخت. از یاد دادن آنچه در طیّ سال‌ها علم‌آموزی، تجربه و اندیشه‌ورزی در حیطه‌های مختلف زندگی اندوخته بود، لذّت می‌برد. سخاوت‌مند بود. هر آنچه را که می‌دانست، بی‌کم‌وکاست، در طبق اخلاص می‌گذاشت. پشتوانه محکمی برای اهل علم و تحقیق بود. صبوری و شکیبایی را از زمانه فراگرفته بود و سال‌ها، به‌خاطر اندیشه‌ای که داشت، می‌بایست از اندیشیدن باز می‌ایستاد. اما یاد گرفت که چه‌گونه ببیند و چه‌گونه اندیشیدن را در ذهن‌ها جاری سازد و چه‌گونه شرایط را تابع خود نماید. اندیشه را سال‌ها از روزنه‌ای که می‌بایست هوا و غذا به او می‌رساندند، با فضای بیرون نشوونما می‌داد و در انتظار روز موعود می‌نشست.

زندگی را برخوردار از ارزش زیستن کرده بود. اهل مسافرت بود. کمتر پیش می‌آمد که در سال، مسافرتی به خارج از کشور نداشته باشد. با کتاب و مجله و مقاله و اخبار برمی‌گشت و دوست داشت دانسته‌ها، دیده‌ها و خواننده‌هایش را با دیگران در میان بگذارد. زمینه تحقیقی و مورد علاقه دوستان را می‌دانست و می‌گفت "این کتاب را برای شما آوردم، چون می‌دانستم به این زمینه علاقه دارید".

تقریباً، همه مسائل روان‌شناختی را بافت‌مدارانه و در چهارچوب، نگاه می‌کرد. از مقایسه‌های بدون بافت و زمینه بیزار بود. دیدگاه او در روان‌پزشکی، در عین حال که رنگ و بوی مکاتب انگلیسی را داشت - به علت آموزشی که آن‌جا دیده بود - متأثر از دیدگاه پاولوف از سوئی و دیدگاه‌های رشد و تحولی از سوی دیگر بود. نگاهی به مقاله‌های او در مجله "بازتاب"، گویای این واقعیت است. اولین بار، از طریق او بود که جامعه علمی ما، نام هورسلی گانت را شنید، کسی که معرفّ تعالیم پاولوف در امریکا بود و نیز کسی که کتاب "ماهیت تعارض‌های انسان"، اثر لوریا را در سال ۱۹۳۲، به انگلیسی ترجمه کرد و این کتاب با مقدمه آدولف مه‌یر منتشر شد.

دکتر ضرّابی کتاب زیاد می‌خواند، مرتّب به جلوی دانشگاه سر می‌زد و کتاب می‌خرید. اطلاعات وسیعی درباره مسائل تاریخی، اجتماعی، حقوقی و فلسفی داشت. سخنانش دلنشین، صمیمی و ساده بودند.

در انتشار مجله *بازتاب*، نقشی بسیار مهم داشت. یادم است که نخستین‌بار به همراه دکتر الهی، دکتر وهاب‌زاده و دوستان دیگر به خدمتش رسیدیم و موضوع انتشار مجله *بازتاب* را با او در میان گذاشتیم. از این ایده، به خوبی استقبال کرد و گفت آماده است که هر نوع کمک لازم را بنماید. ما هم اجازه گرفتیم تا اسم استاد را به‌عنوان هیئت تحریریه در مجله بیاوریم و از این بابت، احساس غرور و افتخار می‌کردیم. همه‌جا از *بازتاب* سخن می‌گفت و چند مقاله جالب هم از او در *بازتاب* چاپ کردیم. در تدوین ویژه‌نامه اعتیاد که با ابتکار و ویراستاری زنده‌یاد دکتر عظیم وهاب‌زاده صورت گرفت، نقش مهمی داشت. در این ویژه‌نامه، دو موضوع مهم "اعتیاد: تعاریف و مفاهیم" و "ویژگی‌های اعتیاد به مواد افیونی در ایران" را او عهده‌دار